mativní výnosy ministerstva sociální péče i všechny zásadně a organisačně důležité instrukce Ústřední sociální pojišťovny.

Lev Winter:

Mezinárodní konference vystěhovalecká.

V amsterodamské odborové Internacionále mají rozhodující vliv zástupcové odborových organisací dělnických z Anglie, Francie, Belgie a Německa. Všechny tyto země mají mimořádný zájem na vystěhovalectví. Anglie a Německo, protože mají ohromný počet nezaměstnaných dělníků a potřebují možnost odlivu; Francie, protože je nyní zemí přistěhovaleckou, v níž hromadné přistěhovalectví vyvolává jisté potíže politické — přistěhovalci italští — i odborové, protože přistěhovalci, zejména italští, polští a slovenští, jsou živlem, jemuž jest cizí pojem odborové organisace i dělnické solidarity, takže odborové organisace francouzské obávají se jejich tlaku na úroveň francouzského dělnictva. V podobném postavení jsou Belgičané, u nichž nastává další komplikace tím, že mnoho Belgičanů pracuje ve Francii, takže mají zájem také na ochraně přistěhovalců.

Různost zájmů vyvolala přesvědčení, že uspokojivě lze řešiti otázky vystěhovalecké pouze mezinárodně. Odborové organisace shora jmenované použily svého vlivu v Internacionále dělnické, aby přiměly Internacionálu odborovou, aby ve spojení s politickou Internacionálou socialistickou svolala mezinárodní konferenci do Londýna, která by byla vyhražena otázkám vystěhovaleckým. Konference konala se ve dnech 22.—25. června 1926. Zúčastnili se jí zástupci dělnických a socialistických organisací z 23 různých zemí, mezi nimi také zástupci organisací z naší republiky.

S hlediska dělnické politiky jde při problému vystěhovaleckém o tři otázky: má-li býti vystěhovalcům umožněn přístup do cizí země; jak má býti chráněn vystěhovalec od okamžiku, kdy projevil úmysl vystěhovati se, až do doby, kdy přijde na cizí území; jak má býti nakládáno s přistěhovalcem.

Na první pohled je patrno, že základní je první otázka. Proto je řešení její nejobtížnější, takže k němu dojde později nežli k uspokojivému vyřešení obou otázek dalších.

Druhá spadá totiž úplně do kompetence země, z níž se dělníci stěhují, i dá se rozřešiti poměrně snadno, poněvadž každá země má zájem na osudu svých občanů. Bylo proto snadno dohodnouti se na mezinárodním sjezdě na usnesení, vyžadujícím ochranu vystěhovalců asi v takovém rámci, jakou poskytuje našim vystěhovalcům náš vystěhovalecký zákon a jeho praxe. Jistě jest oprávněn požadavek konference, aby zákon byl prováděn za spoluúčasti od-

---

O provádění a organisaci sociálního pojištění v Čs. republice mimo jiné psali zejména dr. L. Winter, univ. prof. E. Schönbaum, dr. E. Štern, prof. dr. V. Lenz, z jejichž prací v článku čerpáno. (Práce otištěny najmě v Sociální revui, v publikaci »Současné otázky sociálního pojištění« v Právu lidu, v Publikacích Sociálního ústavu č. 7., 11., ve Zprávě o činnosti Ústř. svazu čes. nem. pokladen za léta 1923 až 1925 a j.)

borových organisací dělnických. U nás by bylo lze vyhověti snadno tomuto požadavku zřízením poradního sboru pro otázky vystěhovalecké, v němž by přirozeně byly zastoupeny také organisace dělnické.

Činnost těchto národních úřadů vystěhovaleckých, jakým jest u nás vystěhovalecké oddělení ministerstva sociální péče, byla by zintensivněna, kdyby vzájemné zkušenosti jejich vyměňoval, vzájemný styk zprostředkoval a o potřebě přistěhovalectví je informoval mezinárodní nějaký útvar. Svolavatelé konference navrhovali zřízení takového mezinárodního úřadu; projevili však souhlas s požadavkem tlumočeným na konferenci s různých stran, aby touto mezinárodní agendou byl pověřen Mezinárodní Úřad Práce v Ženevě.

Na sjezdě socialistických organisací musila také býti jednomyslně zodpovězděna otázka, má-li býti s přistěhovaleckými dělníky nakládáno stejně jako s dělníky domácími, čili nic, ve smyslu kladném. Ale tu se již objevily některé momenty, z nichž se dalo souditi na názory s našeho hlediska podivné. My v celém svém sociálním zákonodárství nakládáme stejně s cizím dělníkem jako s dělníkem domácím, za jediného předpokladu: že vlast cizího dělníka nakládá s naším dělníkem jako se svým. Konferenci byla však předložena resoluce, vyžadující, aby stát vystěhovalecký platil státu přistěhovaleckému náklady na sociální pojištění vystěhovalcovo. Návrh přímo monstrosní; neboť nejenom staví úplně na hlavu zásadu dělnické politiky, že jedině práce vytváří hodnoty, nýbrž jest přímým nebezpečím pro dělnictvo země přistěhovalecké. Kdyby na př. Československo platilo náklady sociálního pojištění za své příslušníky pracující v Belgii, byl by belgický zaměstnavatel zbaven těchto nákladů; náš příslušník by ho proto stál méně nežli dělník domácí. Belgický zaměstnavatel by měl takto přímý zájem, aby nezaměstnával dělníků domácích, nýbrž spíše příslušníky jiných států. Proto tento návrh se setkal s jednomyslným odporem a padl, aniž se někdo postavil na jeho obranu.

Ještě v jiném směru dožadovali se mezinárodní pomoci zástupcové přistěhovaleckých zemí. — Bylo shora již řečeno, že přistěhovalci nejsou snadno přístupní myšlence organisační; nehledíc ani k tomu, že mnohdy jde o dělníky, kteří ani doma nejsou členy odborových organisací, tvoří už neznalost řeči země přistěhovalecké důležitou překážku pro organisační práci, ztěžovanou dále tím, že přistěhovalec je pravidelně na zaměstnavateli závislý daleko více nežli dělník domácí. My jsme před válkou měli po této stránce co činit hlavně s Německem. Německé odborové organisace počínaly si velmi soustavně. Překonávaly jazykové obtíže tím, že odebíraly naše odborové listy pro naše vystěhovalce, volaly občas do Německa funkcionáře našich organisací odborových k přednáškám pro vystěhovalce; používaly zkrátka mezinárodní činnosti odborové, aby i z přistěhovalců udělaly spolehlivé členy svých organisací.

Tato činnost je značně ztížena v Belgii i ve Francii; jednak obtíže jazykové jsou ještě větší nežli byly v Německu, jednak odborové organisace, hlavně francouzské, nejsou dosud tak vybudovány, aby snesly potřebný náklad.

Z těchto okolností vznikl požadavek, aby pro úhradu nákladů spojených s organisováním přistěhovalců byl zřízen u Mezinárodního sekretariátu v Amsterodamě zvláštní fond z příspěvků všech zúčastněných ústředen odborových. O podrobnostech tohoto schváleného návrhu bude nutno teprve jednati, poněvadž v celém jednání konference nebylo o něm ani zmínky.

Nebylo to časově možno, protože takřka celé jednání točilo se okolo zásadní otázky, má-li býti vystěhovalectví a přistěhovalectví volné čili nic. Z evropských zemí mohla by to ovšem býti jedině Francie, která by se mohla postaviti na záporné stanovisko, poněvadž pouze ona je zemí čistě přistěhovaleckou. Ale francouzské odborové organisace zastávají myšlenku úplné svobody vystěhovalecké i přistěhovalecké, vyžadujíce úlevy pouze v onom mezinárodním fondu organisačním, o němž bylo shora mluveno. Nešlo však na konferenci o Francii, nýbrž o zámořské země, zejména Severní Ameriku a Australii. Pořadatelé konference jistě nebyli překvapeni, že se nedostavili zástupci organisací ze Spojených států severoamerických, odmítajících volnost přistěhovalectví, a právem považovali za veliký úspěch, že konference byla obeslána aspoň dělnickými stranami z Kanady a z Australie. Ovšem po věcné stránce tito delegáti vyslovili se velmi jasně a rozhodně proti svobodě přistěhovalecké do svých území. Zdá se, že jejich odpor není tak namířen proti dělnictvu evropskému, jako spíše proti barevným rasám asijským a že jen důvody politické oportunity mluví pro to, aby přistěhovalectví do oněch obvodů bylo všeobecně omezeno. Avšak výsledek je týž: vystěhovaleckým potřebám evropských zemí nemíní dělnické strany ani v Kanadě ani v Australii hověti, nechtějíce dávati v šanc sociální postavení, kterého nabyly. Bylo jasno, že jakékoli přemlouvání bude marné. Jednomyslnému tlaku evropských delegátů podařilo se pouze, že zámořští účastníci konference projevili souhlas s resolucí, z níž byla vypuštěna myšlenka volnosti přistěhovalecké a v níž bylo pouze uloženo zvláštní komisi u Mezinárodního odborového sekretariátu, aby se zabývala otázkou vystěhovaleckou a všímala si zejména také problému rasového, pokud při vystěhovalectví přichází v úvahu.

Když nemohlo býti ani vysloveno přání, aby Severní Amerika a Australie otevřely své přístavy vystěhovalcům, nelze ovšem počítati s tím, že by došlo k tomu v dohledné budoucnosti. Evropské státy a jejich dělnické organisace budou musit se prozatím spokojiti s tím, aby jednak doma byli chráněni vystěhovalci před vykořisťováním asi v tom rozsahu, jak my činíme svým zákonem, jednak aby bylo o ně pečováno i za vlastními hranicemi (akcemi konsulárními, zřizováním vystěhovaleckých poradců, vzájemnostními smlouvami se státy přistěhovaleckými) a konečně aby mezistátními smlouvami bylo zabezpečeno stejné zacházení s přistěhovalci jako s domácími dělníky. Evropa má ještě dosti práce, nežli uvede do pořádku tyto věci ve svém vlastním území. Změnu vystěhovalecké politiky zemí zámořských lze očekávati jenom od změny tamějších hospodářských poměrův.